

# REFERAT Miljøudvalget 2018-2021 d. 30-05-2018

**Mødedato** Onsdag d. 30. maj 2018 kl. 12:30

**Mødested** Restaurant Gammelhavn, Britanniavej 3, 6700Esbjerg

**Mødedeltagere** Jørn Lehmann, A, Olfert Krog, O, Michael Nielsen, C, Bent Olsen, F, Mads Skau, V, Preben Friis-Hauge, V, Vibeke Syppli Enrum, Ø

## Indholdsfortegnelse

Pesticidprojekter.....	3
Status for regionens indsats over for jordforurening 2017.....	4
Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødler på matr.nr. 121, 177 og 213 Nybøl, Hjordkø.....	5
Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af sand, grus og sten på dele af matr.nr. 5c, 12a og 1d.....	6
Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af sand, grus og sten på dele af matr. nr. 3d og 8q Viuf By.....	7
Miljøkonsekvensrapport vedr. matr.nr. 42 og 234, Øster Gasse, Skærbæk i Tønder Kommune til udvinding af råstoffer.....	8
VVM-redegørelse for råstofindvinding i Rødekro, Aabenraa Kommune for Freiberg Grusgrave A/S.....	10
FN's verdensmål, relevans for Region Syddanmark.....	12
Region Syddanmark klimaindsats.....	14
Orientering om aktuelle sager.....	16
Eventuelt.....	17
Næste møde og flytning af møder.....	18

# **Punkt 1: Pesticidprojekter**

## **Sagsfremstilling**

Administrationen orienterer om partnerskabs- og pesticidprojekter.

## **Indstilling**

Til orientering.

## **Beslutning i Miljøudvalget den 24-04-2018**

Udsat til et kommende møde.

Olfert Krog, Vibeke Sypli Enrum og Preben Friis-Hauge deltog ikke i sagens behandling.

## **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Til orientering.

## **Punkt 2: Status for regionens indsats over for jordforurening 2017**

18/24917

### **Resumé**

Miljø og Råstoffer forelægger status for den indsats, der er gennemført over for jordforurening i 2017.

### **Sagsfremstilling**

Med det formål at give et overblik over regionens arbejde samt for at leve op til det gældende cirkulære fra Miljøstyrelsen, udarbejdes der hvert år en skriftlig oversigt over den samlede indsats over for jordforurening. Indberetningen vedrører alene arbejdet med jordforurening, hvorfor indsatsen og ressourcer anvendt i forhold til råstofloven ikke indgår i opgørelserne.

### **Indstilling**

Til orientering.

### **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Til orientering.

### **Bilag**

Indberetning - Status for regionens indsats over for jordforurening 2017

## **Punkt 3: Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af rødder på matr.nr. 121, 177 og 213 Nybøl, Hjordkær, Aabenraa Kommune**

17/38155

### **Resumé**

Der er udarbejdet udkast til råstoftilladelse til I/S Lertranskøb til indvinding af 10.000 m<sup>3</sup> rødder årligt og 10 år frem. Området efterbehandles til landbrugsmæssig drift. Aabenraa Kommune har endnu ikke meddelt vejadgang.

### **Sagsfremstilling**

Det ansøgte område ligger uden for udlagte graveområder i Råstofplan 2016. Miljøudvalget har på mødet den 21. februar 2018 meddelt godkendelse til, at der kunne udarbejdes tilladelse til indvinding af rødder uden for udlagte graveområder i Råstofplan 2016.

Administrationen har truffet afgørelse om, at projektet ikke kræver udarbejdelse af miljøkonsekvensrapport.

I forbindelse med høring af ansøgningen i perioden 9. november 2017 til 11. december 2017 meddelte Aabenraa Kommune, at vejforholdene skulle undersøges nærmere, da den ansøgte adgangsvej via Nybøl Skovvej er smal, og lastbiler ville kunne ødelægge asfalten. Der forhandles mellem kommune og ansøger om adgangsvej, men kommune har endnu ikke meddelt vejadgang.

Tilladelsen har derfor som forudsætning for påbegyndelse af indvinding, at der skal være aftalt vejadgang med Aabenraa Kommune.

På baggrund af høringssvar har administrationen udarbejdet udkast til tilladelse, som har været i partshøring i perioden 23. februar 2018 til 26. marts 2018.

I forbindelse med partshøringen har Aabenraa Kommune gjort opmærksom på et vandløb sydvest for indvindingsområdet. Der gælder særlige afstandskrav for udgravning nær vandløb, og der er derfor i tilladelsen fastsat vilkår om afstand.

### **Indstilling**

Det indstilles:

At Miljøudvalget godkender den udarbejdede råstoftilladelse til udsendelse.

### **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Indstillingen blev tiltrådt.

### **Bilag**

Udkast til tilladelse til indvinding af rødder - matr.nr. 121, 177 og 213 Nybøl, Hjordkær

## **Punkt 4: Tilladelse til erhvervsmæssig råstofindvinding af sand, grus og sten på dele af matr.nr. 5c, 12a og 12c Sejrup By, Thyregod i Vejle Kommune**

17/22970

### **Resumé**

Der er udarbejdet udkast til tilladelse til DK Råstof ApS til indvinding af op til 350.000 m<sup>3</sup> sand, grus og sten årligt frem til 31. maj 2028 fordelt over 20 ha. Arealerne skal efterbehandles til natur. Af hensyn til naboer er der stillet vilkår vedr. driftstider samt etablering af støjvolde. Af hensyn til grundvand er der stillet vilkår om sprøjte- og gødskningsfri arealer efter indvindingsophør.

### **Sagsfremstilling**

DK Råstof ApS har ansøgt om tilladelse til indvinding af op til 350.000 m<sup>3</sup> sand, grus og sten årligt i 10 år. Administrationen har truffet en screeningsafgørelse efter miljøvurderingsloven om, at projektet ikke udløser krav om miljøvurdering (dvs. at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport).

Udkast til indvindingstilladelse har været i høring fra 27. marts til 25. april 2018.

En nabo har haft bekymringer vedr. støj, rystelser og trafik. Ansøger har indsendt støjberegninger, der viser at støjkrav kan overholdes. Der er i udkast til tilladelsen sat vilkår, bl.a. i form af driftstider og støjvolde, der begrænser evt. gener fra støj, rystelser og trafik.

Der er indkommet høringssvar fra Vejle Kommune med bl.a. bemærkninger om, at der manglede at blive indsendt resultatet af den ønskede bæreevneundersøgelse for Kollemortervej, og at der derfor ikke var givet overkørselstilladelse (vejadgang). Ansøger har siden indsendt resultaterne af bæreevnemålingen, og Vejle Kommune har på den baggrund nu meddelt overkørselstilladelse.

Kommunen bemærkede også, at der ikke er modtaget ansøgning om bortledning af vand i forbindelse med vask af råstoffer. Dette bliver ikke nødvendigvis relevant, hvorfor der ikke er ansøgt på nuværende tidspunkt. Der er i indvindingstilladelsen stillet vilkår om, at der skal være opnået de fornødne tilladelser, inden evt. fremtidig vask af materialer kan iværksættes.

VejleMuseerne anfører, at der er stor sandsynlighed for at støde på fortidsminder, da der på et nærvedliggende areal er gjort mange fund. Der anbefales derfor kraftigt en arkæologisk forundersøgelse.

### **Indstilling**

Det indstilles:

At Miljøudvalget godkender den udarbejdede råstoffilladelse til udsendelse.

### **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Indstillingen blev tiltrådt.

### **Bilag**

Udkast til tilladelse af sand, grus og sten - Matr.nr. 5c, 12a og 12c, Thyregod, Vejle Kommune

# **Punkt 5: Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af sand, grus og sten på dele af matr. nr. 3d og 8q Viuf By, Viuf i Kolding Kommune**

17/28690

## **Resumé**

Der er udarbejdet et udkast til tilladelse til DK Råstof ApS til indvinding af maksimalt 300.000 m<sup>3</sup> årligt ved Viuf og Almind i Kolding Kommune. Tilladelsen gælder frem til maj 2028. Arealet skal efterbehandles til natur, og der må fremover ikke gødskes eller anvendes pesticider på de udgravede arealer.

## **Sagsfremstilling**

Orbicon A/S har på vegne af DK Råstof ApS den 5. december 2017 søgt om tilladelse til råstofindvinding på 22,7 ha i Kolding Kommune. Der er ansøgt om en årlig indvinding på maksimalt 300.000 m<sup>3</sup> årligt. Samme areal er udlagt som graveområde for sand, grus og sten i Råstofplan 2016. I ansøgningsmaterialet var der vedlagt en støjrapport udarbejdet af SWECO, da råstofgraven skal ligge forholdsvis tæt på en række naboer. I støjrapporten er placeringen samt højden af støjvoldene anvist, således at Miljøstyrelsens grænseværdier for støj overholdes.

Administrationen har den 14. marts 2018 i henhold til miljøvurderingsloven (tidligere VVM-loven) truffet afgørelse om, at der ikke er krav om miljøvurdering i forbindelse med ansøgningen. Derfor skal der ikke udarbejdes en miljøkonsekvensrapport. I forbindelse med screeningsafgørelsen af ansøgningen er der taget udgangspunkt i den miljøvurdering, der blev udarbejdet i forbindelse med Råstofplan 2016.

Administrationen har foretaget en partshøring af udkast til tilladelse. Der er indkommet høringssvar fra Kolding Kommune og Museum Sønderjylland. Kolding Kommune har ingen bemærkninger, men gør opmærksom på at kommunen skal kontaktes, såfremt indvinder skal bortlede overfladevand mm. Museum Sønderjylland anbefaler en arkæologisk forundersøgelse inden indvindingen påbegyndes. Dette er ikke et krav, hvorfor der ikke er stillet vilkår herom i tilladelsen.

I ansøgningsmaterialet fremgår det, at ansøger og lodsejer i første omgang ønskede en efterbehandling til ekstensivt landbrug. Dette er efter opfordring fra regionen ændret til, at der skal efterbehandles til natur.

## **Indstilling**

Det indstilles:

At Miljøudvalget godkender den udarbejdede tilladelse til udsendelse.

## **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Indstillingen blev tiltrådt.

## **Bilag**

Udkast til tilladelse Viuf

Screeningsafgørelse - Viuf

Screeningsskema

Arkæologisk vurdering

# Punkt 6: Miljøkonsekvensrapport vedr. matr.nr. 42 og 234, Øster Gasse, Skærbæk i Tønder Kommune til udsendelse i offentlig høring

16/39844

## Resumé

Der er udarbejdet miljøkonsekvensrapport for indvinding af op til 20.000 m<sup>3</sup> sand, grus og sten pr. år. Området efterbehandles til jordbrug.

## Sagsfremstilling

Vognmand Hans Hansen ApS har ansøgt om fortsat drift af Renbæk Grusgrav ved Skærbæk, hvilket indebærer indvinding af op til 20.000 m<sup>3</sup> sand grus og sten pr. år. Da området ligger uden for udlagt graveområde i Råstofplan 2016, udløser ønsket om drift udover en 10-årig periode et obligatorisk krav om miljøvurdering (VVM), jf. miljøvurderingslovens bilag 1, punkt 20.

Graveområdet har en størrelse på knap 10 ha – heraf er pt. ca. 3 ha vurderet som færdiggravet, men endnu ikke godkendt efterbehandlet. Gravetilladelsen er oprindeligt givet i november 2007, men udløb 1. oktober 2017. Der graves fortsat på arealet.

I forbindelse med ansøgning om indvinding af råstoffer er der nu blevet udarbejdet en miljøkonsekvensrapport (tidligere VVM-redegørelse). Regionen har gennem en såkaldt udtalelse lavet en afgrænsning af de forhold, der skal behandles i redegørelsen.

De væsentligste miljøpåvirkninger er identificeret til at være grundvand og støj. Påvirkningerne er nærmere beskrevet og vurderet i miljøkonsekvensrapporten og vil efterfølgende blive reguleret via vilkår i råstof tilladelsen. Det vurderes, at vedr.

- *Grundvand:* Området er sårbart, idet det er beliggende i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Miljøkonsekvensrapporten konkluderer, at grundvandets sårbarhed ikke ændres som følge af indvindingen, idet der ikke fjernes grundvandsbeskyttende lerdæklag.
- *Støj:* Miljøkonsekvensrapporten foreslår på baggrund af støjberegninger, at der stilles vilkår om, at sortieranlæg ikke kører i tidsrummet 6.00 til 7.00.

På baggrund af rapportens vurderinger og konklusioner vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af det omkringliggende miljø i forbindelse med råstofindvindingen. I de tilfælde, hvor der vil være en påvirkning, er der foreslået afværgeforanstaltninger, og disse vil blive indarbejdet som vilkår i den kommende råstof tilladelse. Samlet set vurderes det, at der vil kunne meddeles en råstof tilladelse inden for rammerne af råstofloven og miljøvurderingsloven.

Den udarbejdede rapport skal sendes i høring i mindst 8 uger (jf. miljøvurderingslovens § 35, stk. 4). På grund af sommerferien anbefaler administrationen, at høringen forlænges til 12 uger.

Miljøudvalget vil efter høringsfasen blive forelagt en indstilling til, at der træffes afgørelse efter § 25 i miljøvurderingsloven (om afslag eller imødekommelse af ansøgning efter § 18, stk. 1) samt en indstilling efter § 7, stk. 1 i råstofloven (om tilladelse med tilhørende vilkår eller afslag til råstofindvinding).

Regionsrådet har den 20. januar 2014 delegeret til de stående udvalg, at udvalgene har kompetencen til at gennemføre høringer.

I bilag 1 til dagsordenspunktet er en kortfattet beskrivelse af de væsentligste forhold, baseret på det ikke-tekniske resumé i miljøkonsekvensrapporten.

## Indstilling

Det indstilles:

At Miljøudvalget godkender miljøkonsekvensrapporten til udsendelse i offentlig høring i 12 uger.

## Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018

Indstillingen blev tiltrådt.

## **Bilag**

Bilag 1 - Resume miljøkonsekvensrapport for Renbæk Grusgrav

Miljøkonsekvesrapport Renbæk Grusgrav

# **Punkt 7: VVM-redegørelse for råstofindvinding i Rødekro, Aabenraa Kommune for Freiberg Grusgrave A/S til udsendelse i offentlig høring**

16/13024

## **Resumé**

Freiberg Grusgrave A/S har ansøgt om udvidelse samt fortsat drift af Hellevad Grusgrav, som ligger vest for Rødekro i Aabenraa Kommune. Det ansøgte indvindingsareal er på i alt 58,2 ha.

Da indvindingsarealet overstiger 25 ha, er projektet omfattet af VVM-bekendtgørelsens bilag 1 pkt. 18 som siger, at råstofindvinding fra åbne brud, hvis areal er over 25 ha, er VVM-pligtigt (Sagen er omfattet VVM-lovens overgangsbestemmelser).

De væsentligste miljøpåvirkninger er identificeret til at være grundvand, beskyttet natur, trafik og støj. Påvirkningerne er nærmere beskrevet og vurderet i VVM-redegørelsen og vil efterfølgende blive reguleret via vilkår i råstof tilladelsen.

## **Sagsfremstilling**

Freiberg Grusgrave A/S har ansøgt om udvidelse samt fortsat drift af Hellevad Grusgrav ved Hellevadvej, umiddelbart vest for Rødekro i Aabenraa Kommune. VVM-redegørelsen beskriver konsekvenser af den ansøgte råstofindvinding på områdets miljø.

Der er gennemført en idéfase i perioden fra 19. juli 2016 til 2. september 2016, og der er indkommet høringssvar fra en nabo, to lodsejere, Museum Sønderjylland-Arkæologi Haderslev og Aabenraa Kommune.

I høringssvaret fra naboen er der givet udtryk for primært støjgener i forbindelse med råstofgraven. I en kommende råstof tilladelse, vil der blive stillet relevante driftsvilkår, således at det er muligt at være nabo til råstofindvindingen.

I høringssvarene fra lodsejerne er der stillet spørgsmål til graveplanen og efterbehandling. Begge forhold er beskrevet i ansøgningen.

Museum Sønderjylland-Arkæologi Haderslev er kommet med deres vurdering af risikoen for at støde på fortidsminder i forbindelse med råstofindvindingen.

Aabenraa Kommune har ingen bemærkninger til de trafikmæssige forhold og adgangsvejen, som er uændret. Kommunen er positiv overfor, at arealerne forventes efterbehandlet til naturformål og søer.

Regionen har ikke vurderet, at der har været behov for at afholde et borgermøde for områdets borgere.

Den udarbejdede VVM-redegørelse omfatter et samlet areal på 58,2 ha, hvoraf der er igangværende indvinding på ca. 20 ha. Der er ansøgt om en årlig indvindingsmængde på 300.000 m<sup>3</sup> sand, grus og sten, heraf ca. 250.000 m<sup>3</sup> under grundvandsspejlet. Indvindingen vil primært foregå under grundvandsspejlet. De færdigbearbejdede råstofprodukter anvendes primært i anlægsprojekter i det sønderjyske område og Tyskland.

I VVM-redegørelsen er der estimeret en trafikbelastning på ca. 170 lastbiler pr. dag (ca. 85 kørsler ind og 85 kørsler ud af råstofgraven). Trafikbelastningen omfatter både kørsel med råstoffer samt afledt lastbiltrafik, som f.eks. levering af brændstof og varer m.m. Lastbiltrafikken med råstoffer vil primært foregå via Hellevadvej til Rødekro.

I forbindelse med råstofindvindingen vil der ske en løbende efterbehandling af arealerne. Der er ikke tilladelse til at fylde gravesøerne op med jord, så søerne efterbehandles med flade brinker uden brug af muld.

Råstofindvindingen vil påvirke grundvandsstanden med op til 0,5 meter centralt i indvindingsområdet, men den årlige variation er på ca. 1,5 meter. Derfor er påvirkningen af grundvandet ikke væsentlig.

Der er ingen beskyttet natur inden for det ansøgte område, da alle arealer er dyrkede marker. Uden for området er der registreret beskyttet natur, som ikke vil blive påvirket af indvindingen.

Støjregningen viser, at de vejledende grænser overholdes ved de nærmeste boliger. Ved et nærliggende boligområde under udstykning, kan grænseværdierne ikke overholdes uden, at støjvolden ind mod området forhøjes med 1,5 meter i forhold til beregningen.

Hele det ansøgte areal ligger inden for de udpegede graveområder i Råstofplan 2016. Dermed er arealet reserveret til råstofindvinding, inden anden planlægning kan finde sted.

På baggrund af VVM-redegørelsens vurderinger og konklusioner vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af det omkringliggende miljø i forbindelse med råstofindvindingen. I de tilfælde, hvor der vil være en påvirkning af miljøet, er der foreslået afværgeforanstaltninger. Disse afværgeforanstaltninger vil blive indarbejdet som vilkår i den kommende råstof tilladelse. Samlet set vurderes det, at der vil kunne meddeles en råstof tilladelse inden for rammerne i råstofloven og VVM-bekendtgørelsen.

Den udarbejdede VVM-redegørelse skal sendes i en høring på mindst 8 uger, jf. VVM-bekendtgørelsens § 6. På grund af sommerferien foreslås høringsperioden udvidet til 12 uger.

Regionsrådet har den 20. januar 2014 delegeret til de stående udvalg, at udvalgene har kompetencen til at gennemføre høringer.

Bilagene til sagsfremstillingen giver mulighed for yderligere oplysninger, idet bilag 1 er administrationens opsummerende notat om hovedpunkterne, baseret på det ikke-teknisk resumé (afsnit 2) i VVM-redegørelsen. Yderligere detaljer findes i VVM-rapportens afsnit og bilag om de enkelte miljøforhold.

## **Indstilling**

Det indstilles:

At udvalget godkender, at VVM-redegørelsen for Hellevad Grusgrav i Rødekro sendes i 12 ugers høring.

## **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Indstillingen blev tiltrådt.

## **Bilag**

Bilag 1 - Resume

Bilag 2 - VV-redegørelse

## Punkt 8: FN's verdensmål, relevans for Region Syddanmark

18/21403

### Resumé

De 17 verdensmål er FN's ambitiøse dagsorden for bæredygtig global udvikling frem mod 2030, der blev godkendt af stats- og regeringsledere i efteråret 2015. Verdensmålene forener sociale hensyn med miljømæssig bæredygtighed og økonomisk vækst, og udgør derfor en samlet ramme, der er relevant for såvel virksomheder som offentlige myndigheder og civilsamfundsaktører.

Regionsrådet besluttede med Budget 2018, at det skal afsøges, hvordan regionen kan bidrage til at realisere verdensmålene, herunder følge dem på regionalt niveau. Denne sag beskriver, hvordan verdensmålene har relevans for regional udvikling i Region Syddanmark, samt hvordan regionen allerede arbejder direkte eller indirekte med en lang række af verdensmålene. På denne baggrund indstilles det, at der arbejdes videre med måling og opfølgning på verdensmålene, samt at verdensmålene indarbejdes i den kommende regionale vækst- og udviklingsstrategi. Endvidere indstilles det, at det løbende overvejes, hvorvidt og hvordan verdensmålsdagsordenen kan bidrage til udvikling af indsatsområder i regional udvikling.

### Sagsfremstilling

Med Budget 2018 besluttede Regionsrådet, at det skal afsøges, ”*hvordan regionen kan bidrage til at realisere FN's verdensmål, herunder udvikle forslag til hvorledes FN's verdensmål kan følges på regionalt niveau*”. FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling er FN's samlede og ambitiøse dagsorden for global udvikling frem mod 2030, der blev godkendt af stats- og regeringsledere i efteråret 2015. Verdensmålene berører både miljømæssig, økonomisk og social bæredygtighed, og skal dermed ses som en samlet ramme for bæredygtighed. Med verdensmålene kobles sociale forhold med vækst og miljø, så der skabes en fælles spillebane for både virksomheder, myndigheder og interesseorganisationer. De 17 verdensmål er i overskriftsform samlet i bilag 1.

I foråret 2017 vedtog Regeringen sin handleplan for arbejdet med verdensmålene, som bl.a. fokuserer særligt på den grønne omstilling og energieffektivitet, men også på at sikre dansk natur og et dansk samfund præget af demokrati, frihed og ligestilling. Dansk Industri og store enkeltvirksomheder som Danfoss, Novozymes og Grundfos har taget de 17 verdensmål til sig, fordi målene udpeger nye vækstmarkeder inden for særligt grøn omstilling.

Verdensmålene har en regional og lokal relevans, da en række mål omhandler regionale opgaver som sundhed, erhverv, miljø og råstoffer, ligesom der er målsætninger om uddannelse og bæredygtige byer og lokalsamfund. Med afsæt i budgetbeslutningen er der foretaget en screening af, hvilke aktiviteter i regional udvikling, der kan ses som bidragende til realisering af verdensmålene. Denne screening er opsummeret i bilag 2. Bilaget viser, at indsatsområderne og målsætningerne for regional udvikling i Region Syddanmark i stort omfang flugter med de 17 verdensmål. Det er fx verdensmål 3 om sundhed og trivsel, mål 6 om rent vand, mål 8 om anstændige job og økonomisk vækst, mål 9 om industri, innovation og industri samt mål 17 om at løse problemer gennem partnerskaber.

Der er med afsæt i budgetbeslutningen om at følge verdensmålene på regionalt niveau taget initiativ til flere forskellige partnerskaber om at finde og udvikle løsninger på dette.

- Der er etableret et samarbejde med Danmarks Statistik (DST) om at afsøge, hvilke af de nationale indikatorer for verdensmålene, der kan regionaliseres. Regeringen skal afrapportere på de mange indikatorer, og en del af disse vil formodentligt med et stykke yderligere arbejde kunne regionaliseres og/eller kommunaliseres, det vil sige opdeles på regionalt eller kommunalt niveau, og dermed udgøre en central del af en årlig opfølgning på målene set fra et regionalt perspektiv (og et kommunalt). På nuværende tidspunkt kan de tilgængelige indikatorer ikke dække bredden i verdensmålene fuldt ud, men man kan komme et langt stykke vej suppleret med andre datakilder og oparbejdninger af data.
- Der er lavet aftale med Haderslev Kommune om at arbejde sammen, om at opstille en måde at følge verdensmålene på i en regional og kommunal kontekst som et pilotprojekt. Arbejdet med at afsøge datakilder og oparbejde indikatorer og analytisk grundlag til at måle og følge arbejdet med verdensmålene, vil være et skridt frem for både regionen og kommunen, og vil ud over regionens eget brug kunne bruges i og af andre kommuner. Haderslev vil på sin side selv sætte målsætninger og igangsætte indsatser for at fremme verdensmålene.
- Desuden fortsættes samarbejdet med OECD om at beskrive lokale og regionale processer for at arbejde med verdensmålene, og hvor der dels kan hentes erfaringer fra andre regioners arbejde, og hvor dels Region

Syddanmarks egne erfaringer med både regional og kommunal måling kan indgå som case. Den brede tilgang til bæredygtig udvikling, der er grundlaget for de 17 verdensmål, flugter overordnet set med tankerne om en helhedsorienteret regional vækst- og udviklingsstrategi. I regi af Danske Regioner diskuteres det derfor, om de fem regioner kan være fælles om, at indarbejde de 17 verdensmål i de respektive Vækst- og udviklingsstrategier, der skal udarbejdes i løbet af 2018-19.

Endvidere kan verdensmålene vise sig at være retningsgivende eller udgøre en relevant ramme for konkrete indsatser i regional udvikling. Dette vil dog i hvert enkelt tilfælde forudsætte, at det relevante udvalg under regionsrådet tager stilling til dette.

Sagen har været behandlet i Udvalget for Regional Udvikling den 14. maj 2018 og vil blive forelagt Udvalget for uddannelse og arbejdskraft den 6. juni 2018 og Anlægs- og innovationsudvalget den 21. juni 2018. Af tidsmæssige hensyn vil sagen blive forelagt forretningsudvalget den 13. juni 2018 og regionsrådet den 25. juni 2018. Anlægs- og innovationsudvalgets anbefaling vil foreligge til regionsrådsmødet.

## **Indstilling**

Det indstilles:

At arbejdet med at følge FN's verdensmål fortsætter, samt at verdensmålene indarbejdes i den kommende regionale vækst- og udviklingsstrategi.

At det løbende overvejes, hvorvidt og hvordan verdensmålsdagsordenen kan bidrage til udvikling af øvrige indsatsområder inden for regional udvikling. Det relevante udvalg under regionsrådet vil i hvert enkelt tilfælde skulle tage stilling til dette.

## **Beslutning i Udvalget for Regional Udvikling den 14-05-2018**

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Poul Andersen og Karsten Uno Petersen deltog ikke i sagens behandling.

## **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Indstillingen anbefales over for regionsrådet.

Miljøudvalget foreslår, at der afholdes et temamøde i regionsrådet eller et orienterende regionsrådsmøde om FN's verdensmål med oplæg af en ekstern oplægsholder.

## **Bilag**

Bilag 1, Oversigt FN's verdensmål

Biag 2 - Screening af indsatser i Regional Udvikling relevante ift FN's verdensmål

## Punkt 9: Region Syddanmark klimaindsats

18/26610

### Resumé

På udvalgsrådet den 4. april 2018 tiltrådte udvalget på opfordring fra Bent Olsen, (F), at man på et senere møde ville drøfte Danmarks Naturfredningsforenings ordning om klimaregioner i sammenhæng med en kommende sag om eventuel implementering af FN's verdensmål.

Der orienteres om regionens egen indsats for at nedbringe CO<sub>2</sub>-udledningen i den regionale klima- og bæredygtighedsstrategi 2016-19, og hvilke krav, der skal opfyldes for at tilslutte sig Danmarks Naturfredningsforenings initiativ samt en indledende vurdering af de økonomiske konsekvenser heraf.

### Sagsfremstilling

På mødet i Miljøudvalget den 4. april 2018 vedtog udvalget, at man på et senere møde ville drøfte Danmarks Naturfredningsforenings (DN) ordning om klimaregioner. Ordningen har eksisteret siden 2007. Selv om den i nogen grad er udformet mhp. kommuner, der efter aftalen får ret til at kalde sig "klimakommune" i DN's forstand, kan regioner også indgå sådanne aftaler og dermed få ret til at kalde sig en klimaregion. Pt. kan 10 syddanske kommuner kalde sig for klimakommune. Af de fem regioner er det kun Region Nordjylland, der har oprettet en sådan aftale med DN.

I den regionale klima- og bæredygtighedsstrategi 2016-19 arbejder Region Syddanmark allerede med et ambitiøst mål om at reducere regionens egen CO<sub>2</sub>-udledning med 40% i forhold til 2004. Regionens nuværende indsats betyder, at regionen bidrager til FN's 17 verdensmål – især mål 7 (bæredygtig energi) og mål 13 (klimaindsats), hvor der er fokus på at reducere udledningen af drivhusgasser.

Regionens fremskridt kan hvert år følges i regionens grønne regnskab i energi- og miljøredegørelsen for regionen som virksomhed. Redegørelsen baseres på detaljerede energi- og miljøregistreringer af regionens aktiviteter og sætter regionsrådet i stand til at følge udviklingen og de mål, som regionen selv har sat på området.

Indgåelse af en aftale med DN forudsætter en politisk beslutning, og ved indgåelse af aftalen skal regionrådsformanden underskrive en erklæring, som forpligtiger regionen til at leve op til følgende krav:

1. Reduktion af regionens CO<sub>2</sub>-udledning årligt med 2% på en lang række indsatsområder i forhold til regionens egen virksomhed.
2. Der skal udarbejdes en handlingsplan hvert år.
3. Der skal udarbejdes en årlig opgørelse for CO<sub>2</sub>-udledningen på indsatsområderne.

Det er ikke muligt på forhånd at foretage en nærmere vurdering af ressourceforbruget, da det er uklart, hvad en aftale præcist vil skulle indeholde af indsatsområder og dokumentationskrav. Det vil i givet fald skulle fastlægges i en forhandling med DN. Region Nordjyllands CO<sub>2</sub>-opgørelse for 2016 er vedlagt som eksempel på den dokumentation, Region Nordjylland årligt indsender til DN.

Der er imidlertid tale om ressourceforbrug af en vis størrelse, især i år 1. Hvis regionen skal leve særskilt op til DN's krav om en årlig reduktion på 2% i regionens CO<sub>2</sub>-udledning, vil det medføre et betydeligt og løbende administrativt ressourceforbrug både i regionshuset og i de decentrale enheder fx på sygehusene. Det vil også være nødvendigt at indregne en række økonomiske konsekvenser, idet det vil kræve en løbende energimæssig opgradering af regionens tekniske installationer, medicotekniske udstyr m.v., ud over det nuværende, normale vedligehold. I opstartsfasen vil der desuden være et ekstra ressourceforbrug fx til etablering af nødvendige målesystemer. Det skønnes som eksempel at alene indførelse og etablering af et målesystem, der kan opgøre CO<sub>2</sub>-belastningen af regionens egen bilflåde, kan medføre et administrativt ressourceforbrug på op til et kvart årsværk det første år.

Drøftelsen af DN's tilbud om at kunne kalde sig klimaregion bør ses dels i relation til eksisterende indsatser, dels i relation til regionsrådets drøftelse af FN's verdensmål. FN's verdensmål kunne være en anden, fremtidig ramme for indsatser. FN's verdensmål drøftes også på udvalgets majmøde, og efterfølgende i regionsrådet på mødet den 25. juni 2018.

En videre drøftelse af at indgå aftaler med DN om at kunne kalde sig klimaregion vil indebære forpligtelser, der rækker ind i andre politiske udvalgs kommissorier.

## **Indstilling**

Det indstilles:

At udvalget drøfter sagen.

## **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Udvalget bad administrationen udarbejde et notat om de administrative konsekvenser af forslaget. Udvalget drøftede, at temaet på denne baggrund vil kunne rejses i budgetforhandlingerne.

## **Bilag**

Region Nordjyllands klima- og miljøregnskab-2016

## **Punkt 10: Orientering om aktuelle sager**

18/838

### **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Formanden orienterede om forureningen i Grindsted.

## **Punkt 11: Eventuelt**

18/838

**Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Intet.

## **Punkt 12: Næste møde og flytning af møder**

18/838

### **Resumé**

De to næste udvalgmøder er aftalt til onsdag den 20. juni 2018 kl. 14.00 – 16.00 og onsdag den 29. august 2018 kl. 14.00 – 16.00.

I forbindelse med de to udvalgmøder planlægges der afholdt to besigtigelser:

- 20. juni 2018: Kl. 10 - 12 besigtigelse Borreby Vestfyn incl. transport, udvalgmøde kl. 12-14 på Miljø & Råstoffers Odense-kontor.
- 29. august 2018: Kl. 10-12 besigtigelse Grindsted, Udvalgmøde 12-14 i Grindsted.

Det foreslås derfor, at de planlagte udvalgmøder onsdag den 20. juni 2018 kl. 14.00 – 16.00 og onsdag den 29. august 2018 kl. 14.00 – 16.00 flyttes til kl. 12.00 – 14.00.

Mødeplanen for resten af 2018 er herefter:

Onsdag 20. juni 2018 kl. 12.00 – 14.00.

Onsdag 29. august 2018 kl. 12.00 – 14.00.

Onsdag 26. september 2018 kl. 14.00 – 16.00.

Onsdag 31. oktober 2018 kl. 14.00 – 16.00.

Onsdag 21. november 2018 kl. 14.00 – 16.00.

Onsdag 12. december 2018 kl. 14.00 – 16.00.

### **Indstilling**

Det indstilles:

At de planlagte udvalgmøder onsdag den 20. juni 2018 kl. 14.00 – 16.00 og onsdag den 29. august 2018 kl. 14.00 – 16.00 flyttes til kl. 12.00 – 14.00.

### **Beslutning i Miljøudvalget den 30-05-2018**

Udvalgmøderne onsdag den 20. juni 2018 og onsdag den 29. august 2018 afholdes kl. 12.00-14.00.